

Dr. NAGY SÁNDOR

A magyar nép kialakulásának története (28.rész)

XXXI.

Hogyan tagozódott a meghódított népelem?

- 2. -

De van még Baranya megyében ezeken kívül 25 tiszta sumir képzésű falu is, mint például a két Szekcső, Udvar, Szeber, Pócsa, Pécs. Ez utóbbi kettő a sumir „bo-csu” bő vizet jelentő szóból alakult ki. Szóval a mai Baranya megye 331 községéből körülbelül kétharmad rész már megvolt a honfoglalás előtt. Tehát nem volt olyan üres és lakatlan az ország területe, mint amilyennek a vogulisták minden bizonyíték nélkül állapították meg. Ellenben úgy a gazdasági képe, mint a társadalmi összetétele a Kárpát-medencének, semmivel sem volt hátrább, mint Nyugat-Európáé. Lakosai pedig nemcsak állattenyésztéssel, hanem gabona-, gyümölcs- és szőlőtermeléssel is foglalkoztak az egész országra kiterjesztően. Erre vonatkozólag csak néhány adománylevelét idézem Szent Istvánnak, aki 1006-ban a nyitrai káptalannak szőlőket adományozott, továbbá neki adta a gabona és bor tizedét Nyitra városának, valamint *Párutca, Molonos, Könyök, Kereskény* és *Gyurkova* nevű közvetlen környékbeli falvaknak (Fej. 1. 285.).

Az 1015-ben kiadott pécsváradi alapító levél (Fej. 1. 291.) szerint 110 vincellér, azaz szőlőművelő családot adományozott az apátságnak, Szekszárdon pedig szántóföldeket, erdőket, szőlőket, nádasokat és kaszálókat juttatott ugyancsak az apátságnak.

A rendelkezésre bocsátott iparosok száma 78 volt, a bányászoké 20, a mezőgazdaságban foglalkozóké 780. Ezek az adatok pedig azt bizonyítják, hogy a Kárpát-medencében elég sűrű és gazdaságilag is fejlett népelem élt már jóval a honfoglalás előtt. De, ha a gazdasági helyzet ilyen volt Baranya megyében, akkor ilyen, vagy legalább is hasonló volt az egész Kárpát-medencében. Emlékeztetem olvasóimat Lebőre, amelynek termőföldjén kívül semmiféle ásványi kincse nincs és a kőszekanyagáért, az obszidiánért a Tokaj vidéki hegyekbe kellett menni, mégis Kr. e. 2000 évvel

már virágzó földműves kultúrája volt. A honfoglaláskor se lehetett tehát gyérszámú kanászokból és gulyásokból a meghódított ősi nép összetétele. Ilyet csak azok írhattak, akik az Árpád-kori Oklevéltárunkat nem ismerték, vagy fajtánk lekisebbitéséért jól megfizetett állásokba kerültek. Egyébként csak meg kell vakarni az ismeretlen jelentésű magyar szavakat és kibújik belőlük az ősi sumir szó. Például a *nomád* szót is csak szét kell bontani elemeire: *nu-mu-du* mai nyelvünkön annyi, mint *nem magcsináló, vagyis nem magtermelő*, hanem a mezőgazda-

ság másik ágával, az *állattenyésztéssel foglalkozó*. Éppen azért, a nomád nevet nem kell lekicsinylőnek venni, vagy szégyellni, mert szükséges és hasznos része volt a magyar mezőgazdaságnak az állattenyésztés is. Itt a nomádokkal csak azért foglalkozom, mert első királyainknak, **Szent Istvánnak**, **Szent Lászlónak** és **Kálmánnak** törvényerejű rendelettel kellett megtiltani, hogy a falvak ne menjenek messze a templomtól, szóval, hogy ne vándoroljanak el tetszésük szerint egyik helyről a másikra, különösen, ha kőből épített templomuk is volt. **Szent István** királyunk rendelte el, hogy legalább minden 10 falu építsen magának egy templomot (II. Törv. 34. fejezet.). **Szent László** törvénye pedig így szól: „*Ha egy falu elhagyva templomát, más helyre költözik, a*

püspök hatalma és a király parancsa kényszerítse oda visszatérni, ahonnan eltávozott.” (1. Törv. 19. fejezet.) **Kálmán** királyé már büntetést is tartalmaz: „*Amelyik falunak van temploma, ne távozzék messze a templomától. Ha pedig eltávozott, 10 pénzt fizessen és térjen vissza.*” (II. Törv. 12. fejezet.) Ezek a törvények kétségteljesen nem letelepült és állandóan egyhelyben lakó, hanem vándor, nomád népre vonatkoznak. Azonban még nem következik belőlük, hogy az ország egész lakossága vándorló nomád életet élt. De az mindenesetre nyilvánvaló, hogy lakosság egy része állandó lakhellyel nem rendelkezett, mert akkor törvényes szabályozásra nem lett volna szükség. Melyik falu távolodott el messze a templomától? Csak az olyan, amelyik nem a házak sokaságát, hanem az emberek sokaságát jelentette.

A *faluk* szavunk tehát még **Kálmán** király idejében (1095-1116) a nagycsaládot, vagyis a nemzetséget, katonai nyelven a hadat jelentette. Minden ősfoglalkozású nép gazdasági életformájának kényszerítő hatása következtében volt vándor, vagy állandóan egy helyben lakó. Az állattartó és pásztorkodó nép kényszerítve volt a helyváltogatásra, mert ha egyik helyen elfogyott a legelő, vagy elszáradt a fű, új legelőt kellett keresni, fel kellett szedni a sátorfát. Helyesen írja **Al Bakri** arab író az etelközi magyarokról: „*Ez a nép kunyhókban és sátrakban lakik, követve az eső hullását és*

a fű sarjadását.” Ha tehát ez értesítés szerint Etelközben állattartásból élt és nomád legeltetést folytatott a honfoglaló ősök népe, akkor a Kárpát-medencében sem változtak át azonnal földművelő, gabona- és szőlőtermelő néppé, hanem folytatták ott, ahol abba hagyták, mert egy gazdasági rendszert máról holnapra nem lehet megváltoztatni. Kevesen tudják, hogy a magyar mezőgazdaság fő jövedelmi forrása a régi időben nem a gabonatermelés, hanem az állattenyésztés volt, mert az élő állatok a saját lábukon is elmentek a külföldi piacokra is, de gabonát, megfelelő köves utak híján nem lehetett külföl-

dre szállítani, de még a hazai városokba is nehezen. A földművelő és szőlőtermelő nép helyhez volt kötve, éppen azért állandóan megművelt és értéket termelő földje mellett lakott, mert azt nemcsak gondozni, művelni kellett, hanem még vigyázni is reája a gyakori tolvajokkal szemben. Az ilyen földművelő falvakból fejlődtek ki forgalmasabb helyeken a városok, amelyeknek lakói iparral és kereskedelemmel is foglalkoztak. De amint tények igazolják, hogy Magyarországon a XI., XII., és a XIII. századokban még nagyfokú nomád állattenyésztés volt, úgy a múzeumok leletei viszont azt igazolják és bizonyítják, hogy már a réz- és bronzkorszakban, különösen annak Péceli-szakaszában eléggé virágzó földművelés is volt a Kárpát-medencében.

Ugyanezt bizonyítják a pécsváradi ásatások leletei is. Ez a falu a környezetéből kiemelkedő dombháton épült a Zengőhegy tövében. Könnyen védhető, megerősített hely volt, ezért is lett vár már a honfoglalás előtt. A leletek bizonyossága szerint Kr. e. 2000 év körül laktak benne már földművesek és bányászok. Az itt talált leletek azt bizonyítják, hogy ez a hely a rézkorszak óta állandóan lakott volt, de az emberi élet a későbbi korban sem szűnt meg, mert a római, avar és a honfoglalás kori időből is kerültek elő leletek. Arról már bőven írtam, hogy **Szent István** ott 1015-ben egy bencés apátságot alapított. Hogy azon a vidéken a nép milyen nyelvet beszélt, mutatják a pécsváradi alapító oklevélben felsorolt falunévek és az egyes természeti tárgyak megnevezése is. A pécsváradi oklevélben szereplő 41 falu mind magyar nyelvű, például *Kölked, Kövesd, Varasd, Várkony, Hetény, Ormánd* stb. Ezek a községek már a honfoglalás előtt régen ott voltak. Ebből pedig az is következik, hogy a névadó nép szintén már az ősidő óta ott lakott. Az őslakosság tehát helyhez kötött földműves, szőlő- és gyümölcsstermelő volt. *Gyümölcsény* nevű falunk Baranyában ma is megvan, de nevének tanúsága szerint még abból az időből való, amikor az „ny” képző a mai „os-es-ös” képzőnek felelt meg, amikor tehát a gyümölcsöst még gyümölcsénynek nevezték. Ez pedig még jóval a honfoglalás előtt volt. Ha 2000 évben állapítom meg ezt az időt a honfoglalás előtt, akkor sem mondok hihetlent, mert az „n” lágyítva „ny”, még sumir képző volt.

Melyik népréteg volt tehát az, amelyre Szent László és Kálmán királyaink törvényei vonatkoztak? Azt hiszem, hogy olvasóim is megfelelnek rá. Semmi esetre sem az őstelepes lakosság, hanem Árpád katonanépe, a hódító magyarság volt az, amely nomád állattenyésztő volt, mikor hazánk földjére lépett és az is maradt évszázadokig, míg a természet rendje és a fejlődés törvénye szerint a kisenesség rá nem szorult arra, hogy maga is megfogja a kapa, a kasza nyelét és az ekeszarvát. A vagyonosabbak úgyis jobbjáikkal műveltették földjeiket. Az erdők, a legelők azonban majdnem a legújabb ideig megmaradtak a nemesi közbirtokosság kezén. Egy emberöltővel ezelőtt még így volt.

(folytatjuk)